

II

(Nezakonodajni akti)

PRIPOROČILA

PRIPOROČILO SVETA (EU) 2021/2122

z dne 26. novembra 2021

o Paktu za raziskave in inovacije v Evropi

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 292 v povezavi s členom 182(5) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 30. septembra 2020 sprejela sporočilo z naslovom „Novi ERP za raziskave in inovacije“, v katerem je predstavila novo vizijo evropskega raziskovalnega prostora (ERA) in napovedala, da namerava predlagati pakt za raziskave in inovacije v Evropi.
- (2) V sklepih Sveta o novem evropskem raziskovalnem prostoru, sprejetih 1. decembra 2020, so države članice in Komisija pozvane, naj v letu 2021 razvijejo program politike ERA in večravninski model upravljanja, da bi uresnili nove ambicije za ERA.
- (3) Izvajanje ERA je v zadnjih dveh desetletjih prispevalo k nekaterim pomembnim dosežkom na področjih, kot so raziskovalne infrastrukture, odprta znanost, nadnacionalno in mednarodno sodelovanje, uravnotežena zastopanost spolov v raziskavah in inovacijah, skupno načrtovanje programov, raziskovalne poklicne poti in mobilnost raziskovalcev, ter k strukturnim reformam. Toda na splošno se je v zadnjem času napredek pri naložbah v raziskave in inovacije na ravni Unije upočasnil in treba je storiti več, da bi se ta trend obrnil.
- (4) Da bi se spoprijeli z globalnimi izzivi in podprli konkurenčnost Evrope, bi bilo treba pri mednarodnem sodelovanju v okviru ERA upoštevati prednostne naloge Unije na področju zunanjih odnosov, pri tem pa izhajati iz multilateralizma in uravnotežene vzajemne odprtosti, ter spodbujati enake konkurenčne pogoje in vzajemnost na podlagi temeljnih vrednot in skupnih okvirnih pogojev.
- (5) Za uresničitev ERA, ki bo primeren za prihodnost, je treba okrepiti usklajevanje in utrditi povezanost politik Unije ter nacionalnih in regionalnih politik. Zato se v sporočilu Komisije z naslovom „Novi ERP za raziskave in inovacije“ poziva k mobilizaciji držav članic na podlagi ključnih skupnih načel in vrednot ter k opredelitvi skupnih prednostnih področij za ukrepanje. To je še zlasti pomembno v času, ko so za pospešitev uresničevanja trajnostnih razvojnih ciljev Združenih narodov (ZN), zelenega prehoda in digitalne preobrazbe ter za izvajanje ciljev Pariškega sporazuma v skladu s cilji evropskega zelenega dogovora potrebni večji in bolj ciljno usmerjeni nacionalno in regionalno financiranje in reforme.
- (6) Potreben je skupen sklop načel in vrednot, da se ponovno okrepi trdna podlaga za raziskave in inovacije v Uniji, tako da se poudarijo vrednote (etika in integriteta; svoboda znanstvenega raziskovanja; enakost spolov in enake možnosti), določijo boljši delovni pogoji (prosti pretok raziskovalcev, znanja in tehnologije po vsej Uniji; prizadevanje za odličnost; ustvarjanje vrednosti ter učinek raziskav in inovacij) in poveča sodelovanje (usklajevanje, povezanost, zavezanost; svetovna razsežnost; vključujočnost; družbena odgovornost).

- (7) Skupna prednostna področja bi morala deležnikom jasno dati vedeti, katera področja in ukrepe Unija in njene države članice štejejo za svoje skupne prednostne naloge in v zvezi s katerimi se zavezujejo k sodelovanju na podlagi načela spremenljive geometrije, da bi oblikovale trden okvir za oblikovalce politik, javne financirje, zasebne vlagatelje in izvajalce.
- (8) Svet je v svojih sklepih o novem evropskem raziskovalnem prostoru ponovno potrdil cilj naložb v raziskave in razvoj v višini 3 % BDP Unije. Da bi se dala prednost naložbam in reformam, bi države članice lahko posodobile svoje nacionalne cilje, tako da bodo odražali nove prednostne naloge Unije in nacionalne okoliščine.
- (9) Da bi nacionalne strategije prispevale k uresničitvi 3-odstotnega cilja se države članice spodbujajo, da razmislijo o določitvi dodatnih podciljev, pri tem pa najdejo pravo ravnotežje med dovolj ambicioznim programom ERA in programom, ki bo uresničljiv in realen, tudi za države članice na nacionalni ravni.
- (10) Krepitev ERA zahteva tesnejše sodelovanje med državami članicami in Komisijo. To se lahko doseže tako, da Komisija vzpostavi in vzdržuje poenostavljen sistem spremljanja in usklajevanja za vzajemno učenje ter okrepljen dvo- in večstranski dialog.
- (11) Usklajevanje naložb in reform na ravni Unije in na nacionalni, tudi regionalni ravni, bi bilo treba izboljšati, da bi se okrepili nacionalni raziskovalni in inovacijski sistemi ter povečal njihov učinek na ravni Unije: nacionalne politike na področju raziskav in inovacij usmerjajo razvoj nacionalnih sistemov k nacionalnim ciljem, prispevajo pa tudi k ciljem ERA in drugim skupnim prednostnim nalogam Unije na strateških področjih skupnega interesa –

PRIPOROČA:

I. Vrednote in načela za raziskave in inovacije v Uniji

1. Države članice naj v svojih raziskovalnih in inovacijskih sistemih uporabljajo naslednji skupen sklop vrednot in načel za raziskave in inovacije v Uniji, pri tem pa tesno sodelujejo z deležniki. Te vrednote in načela naj države članice in Unija spodbujajo tudi v svojih interakcijah s tretjimi državami, da bi se dosegli enaki konkurenčni pogoji in skupni okvirni pogoji.

Spoštovanje vrednot

- (a) Etika in integriteta raziskav in inovacij: raziskovalci, raziskovalni procesi ter raziskovalni in inovacijski sistem na splošno bi morali upoštevati stroga pravila in prakse glede etike in integritete, ki so temelj za odgovorno in verodostojno raziskovanje, v katerega se nihče neupravičeno ne vmešava, kar je predpogoj za doseganje odličnosti, ter na katerih temelji odgovornost raziskovalcev, da se obvarujejo pred pristranskostjo in metodološkimi bližnjicami ter se z okrepljenim razširjanjem znanstvenih dognanj in znanstveno pedagogiko zoperstavijo širjenju psevdoznanosti in napačnih informacij;
- (b) Svoboda znanstvenega raziskovanja: kot del raziskovalne kulture, ki je lastna ERA, in nujni pogoj, da lahko raziskovalci svobodno opredeljujejo svoja raziskovalna vprašanja, teorije in metode na odprt in varen način ter ustvarjajo, delijo in širijo znanje, podatke in druge rezultate;
- (c) Enakost spolov in enake možnosti za vse: vključuje uravnoteženo zastopanost spolov v raziskovalnih skupinah na vseh ravneh, tudi na vodstvenih položajih in pri sprejemanju odločitev, zatiranje nasilja in nadlegovanja na podlagi spola in spolne pristranskosti ter vključevanje razsežnosti spola v vsebino raziskav in inovacij, pa tudi upoštevanje raznolikosti v širšem smislu, kar med drugim vključuje spol, raso ali narodnost, vero ali prepričanje, družbeno raznolikost, invalidnost, starost, spolno usmerjenost in boj proti vsakršni obliki diskriminacije;

Boljše delo

- (d) Prosti pretok: spodbuja naj se prosti pretok raziskovalcev ter podpornega osebja, znanstvenega znanja in tehnologije, zato da se privabi nadarjene in prepreči njihov morebitni beg. To vključuje kar se da zgodnjo izmenjavo znanstvenega znanja, podatkov in orodij, zlasti s praksami odprte znanosti, privlačne poklicne poti, ki temeljijo na dosežkih, priznavanje znanj in spretnosti raziskovalcev ter podpornega osebja na

njihovih celotnih poklicnih poteh, izboljšanje okvirnih pogojev za mobilnost raziskovalcev, omogočanje kroženja raziskovalcev po Uniji, spodbujanje izmenjav med akademskim svetom in industrijo (ter drugimi sektorji), razširjanje inovacij in podpiranje odprtega dostopa do raziskovalnih infrastruktur, tehnoloških infrastruktur in njihovih storitev;

- (e) Prizadevanje za odličnost: zavezanost načrtovanju, izvajanju ali podpiranju raziskav najvišje možne kakovosti, in sicer s ciljem doseganja in nagrajevanja odličnosti, ki je predpogoj za znanstveni, tehnološki, gospodarski, politični in družbeni učinek, s tem pa širjenja skupne baze znanja v Evropi. To pomeni, da bi moral biti namen javne podpore za raziskave in inovacije izbrati in financirati visokokakovostne pobude – kakovost pomeni, da so raziskave vrhunske v svetovnem merilu, da prinašajo preverljive in ponovljive rezultate ter da se izvajajo s preglednimi raziskovalnimi procesi in metodologijami v okviru upravljanja raziskav, ki omogoča sistematično ponovno uporabo prejšnjih rezultatov. Sistem ocenjevanja raziskav – za raziskave, raziskovalce, skupine in ustanove – bi moral biti v skladu s tem načelom in ustrezno nagrajevati kakovost; javna podpora bi morala upoštevati, da so temeljne raziskave bistvenega pomena za zagotavljanje odličnosti, privlačnosti in konkurenčne prednosti raziskovalnih in inovacijskih ekosistemov, ter zagotavljati ravnovesje med raziskavami, ki „jih žene radovednost“, in raziskavami, ki so „ciljno usmerjene“;
- (f) Ustvarjanje vrednosti ter družbeni in gospodarski učinek: povečanje učinka raziskav in inovacij, tako da se z izrabljanjem znanja v družbi predružači vodilna vloga Evrope pri ustvarjanju znanja, na primer z izdelki, storitvami, procesi in rešitvami, ki prispevajo k dobrobiti državljanov na trajnostnem planetu, gospodarski blaginji, odprtim inovacijam, z dokazi podprtemu oblikovanju politik in strateški avtonomiji, hkrati pa ohranjajo odprto gospodarstvo; to med drugim vključuje delo na različnih politikah, spodbujanje in nagrajevanje močnejšega medsebojnega povezovanja med akterji pri večdisciplinarnem in medsektorskem sodelovanju, vlaganje v ljudi, razpoložljivost raziskovalnih in tehnoloških infrastruktur, interakcijo z industrijo in drugimi akterji ter spodbujanje osnovnih raziskav na pobudo raziskovalcev in raziskovalk ter promocijo njihove vloge pri prelomnih odkritjih in ustvarjanju širše baze znanja;

Skupno delovanje

- (g) Usklajevanje, povezanost in zavezanost: države članice evropsko razsežnost vključujejo v nacionalne in regionalne politike na področju raziskav in inovacij ter zagotovijo večjo nacionalno podporo in zavezanost uspešnemu izvajanju prednostnih nalog ERA. Države članice ob podpori Unije na področjih skupnega interesa usklajujejo svoje politike in programe na področju raziskav in inovacij, med drugim z zagotavljanjem dopolnjevanja in omogočanjem sinergij z okvirnimi programi Unije za raziskave in inovacije ter drugimi programi in skladi Unije, s čimer spodbujajo nadnacionalno sodelovanje v ERA, neposredne naložbe v raziskave in inovacije ter reforme za uresničitev ERA in pospešujejo zeleni prehod in digitalno preobrazbo;
- (h) Svetovna razsežnost: države članice na podlagi strateških interesov in vrednot Unije ter načel, določenih vtem priporočilu, ciljnih trajnostnega razvoja ZN in drugih ustreznih mednarodnih instrumentih, sodelujejo s partnerji iz tretjih držav in regij v obojestransko in vzajemno korist ter izvajajo skupne dejavnosti na področju raziskav in inovacij;
- (i) Vključujočnost: države članice naj stremijo k temu, da ERA v celoti razvije svoj potencial, da bi bil konkurenčen na svetovni ravni; v skladu s tem naj državam članicam in regijam, ki so manj uspešne, zagotovita svetovanje in podpora, da bi okrepile svoja prizadevanja za povečanje uspešnosti in obsega svojih raziskovalnih in inovacijskih sistemov ter razvile svoje človeške in infrastrukturne zmogljivosti, vključno z izkoriščanjem sinergij med nacionalnim in regionalnim financiranjem ter sredstvi Unije. Na ravni Unije naj se podprejo prizadevanja, katerih cilj je izkoristiti potencial za odličnost in povezati akterje s področja raziskav in inovacij iz manj uspešnih regij z odličnimi evropskimi mrežami po Uniji;

- (j) Družbena odgovornost: prizadevanje za odzivnost na potrebe družbe po širitvi kolektivnih zmogljivosti in doseganju večjega družbenega in okoljskega učinka, večja zavezanost znanosti in inovacijam ter okrepitev zaupanja vanju z vključevanjem deležnikov, lokalnih skupnosti ter državljanov v oblikovanje in izvajanje politik na področju raziskav in inovacij, z okrepitvijo znanstvene komunikacije in zagotavljanjem, da so te politike prilagodljive, prožne in da jih je mogoče prilagajati glede na nepričakovane izzive.

II. Prednostna področja skupnega ukrepanja v Uniji

2. Države članice naj prostovoljno prevzamejo naslednja prednostna področja skupnega ukrepanja v podporo ERA, na podlagi katerih bodo zasnovani ukrepi v programu politike ERA. Ti ukrepi naj zagotovijo tesno usklajenost z vrednotami in načeli za raziskave in inovacije v Uniji ter ustrezno podporo tem vrednotam in načelom, kot je določeno v tem priporočilu.

Poglabitev resnično delujočega notranjega trga znanja

- (a) Odprta znanost: podpirati in nagrajevati resnično kulturo odprte znanosti po vsej Uniji, med drugim z vključevanjem odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov (tj. po načelu „odprto, kolikor je mogoče, zaprto, kolikor je potrebno“) ter razširjanjem in sprejemanjem načel in praks odprte znanosti, hkrati pa upoštevati razlike med disciplinami in kulturne razlike, vključno z večjezičnostjo, podpreti razvoj znanj in spretnosti na področju odprte znanosti ter še naprej razvijati in povezovati podporno digitalno infrastrukturo in storitve;
- (b) Raziskovalne infrastrukture: nadalje razvijati odprti dostop do obstoječih in novih evropskih in nacionalnih raziskovalnih infrastruktur, vključno z e-infrastrukturami, ter bolje izkoriščati te infrastrukture in jih povezovati na vseh znanstvenih področjih; bolje izkoriščati njihovo povezovalno funkcijo v ekosistemu znanja in inovacij, njihov potencial za zagotavljanje rešitev za svetovne izzive, oblikovanje partnerstev in združevanje virov, ter povezovanje z evropskim oblakom za odprto znanost; izboljšati njihovo povezavo in interakcijo s tehnološkimi infrastrukturami in industrijo, da se poveča njihov učinek; spodbujati ustvarjanje novih infrastrukturnih zmogljivosti na evropski ravni. Tako bomo postavili temelje za znanstveno odličnost, evropska znanost pa bo lažje sodelovala in konkurirala v svetu, poleg tega pa bo to pripomoglo k premostitvi vrzeli na področju raziskav in inovacij ter spodbujalo vključujočnost v ERA. Za to bo med drugim treba uporabiti širši nabor virov financiranja za vodilne raziskovalne infrastrukture v svetovnem merilu ter raziskati nove načine financiranja nadnacionalnega in virtualnega dostopa;
- (c) Enakost spolov, enake možnosti za vse in vključujočnost: zagotoviti poštene, odprte in vključujoče poklicne poti z enako zastopanostjo spolov v raziskavah, da se omogočijo sistemske institucionalne in strukturne spremembe v organizacijah, ki financirajo in izvajajo raziskave in inovacije; zatirati nasilje na podlagi spola in spolno nadlegovanje; odpraviti neenakosti ne glede na spol, raso ali narodnost, vero ali prepričanje, invalidnost, starost ali spolno usmerjenost; spremljati in vrednotiti nacionalne politike in načrte za enakost spolov na področju raziskav in inovacij;
- (d) Poklicne poti in mobilnost raziskovalcev ter sistema ocenjevanja in nagrajevanja raziskav: nameniti večjo pozornost poklicnim potem raziskovalcev na splošno, še posebej na začetku in sredini poklicne poti, tudi specifičnim oviram, s katerimi se v tem obdobju srečujejo ženske, poskrbeti, da bodo njihove poklicne poti privlačnejše, ter jim zagotoviti usposabljanje, znanje in spretnosti, ki jih potrebujejo, da bi bili kos spreminjajočim se poklicnim nalogam po vsej Uniji, vključno z vodenjem in poučevanjem; nadgrajevati ključne programe, kot so ukrepi Marie-Sklodowske-Curie, in zagotavljati skladnost z njimi. To bo doseženo z ustvarjanjem stabilnih, privlačnih, vključujočih, spodbudnih in preglednih delovnih razmer in zaposlitvenih pogojev, pa tudi z zagotavljanjem jasnih in bolj raznolikih poklicnih poti ter kariernega svetovanja za ozaveščeno odločanje glede poklicne poti. Obravnavati neuravnoteženo kroženje raziskovalcev v Uniji ter med sektorji in javnimi upravami, hkrati pa preprečevati beg nadarjenih in povečati privlačnost za

nadarjene s celega sveta. Nadalje razvijati sedanje sisteme za ocenjevanje raziskav, raziskovalcev, skupin in institucij, da se nagradijo kakovost, učinek, prakse odprte znanosti, vodenje in povezanost z družbo ter sodelovanje z industrijo in drugimi sektorji dejavnosti, vključno z neodvisnimi znanstvenimi mnenji za oblikovalce politik, ki se opirajo na dokaze; upoštevati široko paleto raziskovalnih rezultatov in dejavnosti, vključno s poučevanjem v visokem šolstvu, ter omogočiti raznolike poklicne poti. Pri sistemih nagrajevanja naj se ustrezna pozornost nameni zagotavljanju preglednosti, odprtosti in uspešnosti ter izogibanju pristranskosti, diskriminaciji in nepravilnemu obravnavanju. To bi bilo treba uveljaviti in redno spremljati s pomočjo ustreznih kazalnikov in opazovalne skupine za raziskovalne poklicne poti;

- (e) Vrednotenje znanja: povečati sodelovanje in medsebojne povezave med akterji na področju raziskav in inovacij ter bolje usklajevati politike in programe na ravni Unije, nacionalni in regionalni ravni, zlasti z raziskavam in inovacijam prijaznimi okviri – vključno z regulativno podporo in podporo politike – za vrednotenje znanja, izboljšati uporabo rezultatov raziskav in dostop do njih, strokovno izpopolnjevanje in upravljanje intelektualne lastnine;
- (f) Vodilni položaj na področju znanosti: povečati zmogljivosti in financiranje temeljnih raziskav od spodaj navzgor ter uporabnih raziskav. Tako bo Unija lažje prevzela vodilni položaj kot družba znanja in svetovna znanstvena velesila, kar je predpogoj za učinkovito inovacijsko politiko in sposobnost Unije, da razume prihodnje izzive, kot so podnebne spremembe ali zdravstvene krize, ter se nanje pripravi in odzove.
- (g) Delovanje na svetovni ravni: razviti povezano strategijo delovanja na svetovni ravni in skupna orodja, s katerimi se spodbujajo skupne evropske vrednote in načela za raziskave in inovacije v okviru mednarodnega sodelovanja in izkorišča privlačnost raziskav v Uniji; zagotavljati strateško avtonomijo Unije na področju znanosti in inovacij ter hkrati ohranjati odprto gospodarstvo; spodbujati enake konkurenčne pogoje in vzajemnost na podlagi temeljnih vrednot; izboljšati partnerstva na področju raziskav in inovacij ter okrepi, razširiti in poglobiti sodelovanje s tretjimi državami in regionalnimi organizacijami.

Skupno spoprijemanje z zelenim prehodom, digitalno preobrazbo in drugimi izzivi, ki vplivajo na družbo, ter večja participacija družbe v ERA

- (h) Ukrepi ERA, ki temeljijo na izzivih: povezati države članice in Komisijo, vključno z regijami in lokalnimi subjekti, ter tretje države, deležnike s področja raziskav in inovacij ter industrijo, kar pomeni združevanje moči s tesnim usklajevanjem, sooblikovanjem, sodelovanjem, izmenjavo podatkov in skupnim financiranjem za spodbujanje rešitev, ki temeljijo na raziskavah in inovacijah, ter blažiti prihodnja tveganja, da bi razvili sektorske politike, ki bodo podpirale cilje Evrope glede odpornosti in trajnosti v okviru zelenega prehoda in digitalne preobrazbe; ti ukrepi ERA naj:
 - gradijo na raziskovalnih okvirnih programih in instrumentih Unije, kot so misije na področju raziskav in inovacij, evropska partnerstva, vključno s skupnostmi znanja in inovacij Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo (EIT), pobude skupnega načrtovanja programov ter drugi ukrepi, ki presegajo raziskovalne okvirne programe Unije, kot so večstranska zaveznitva na področju raziskav in inovacij;
 - rešujejo nove in trajne izzive, kot so podnebne spremembe, upad biotske raznovrstnosti in njeno ohranjanje, energetske in digitalni prehod, migracije, onesnaževanje s plastiko, rak, s starostjo povezane in redke bolezni ali grožnje javnemu zdravju, vključno z novimi in ponavljajočimi se nalezljivimi boleznimi;
 - temeljijo na prispevku celotnega spektra disciplin, kar omogoča celovito obravnavanje izzivov;
 - temeljijo na izkušnjah, pridobljenih pri obstoječih usklajevalnih pobudah, kot so strateški načrt za energetske tehnologije, nacionalni energetske in podnebni načrti in primer pobude ERAvsCorona;

- (i) Sinergije z izobraževanjem ter evropskim programom znanj in spretnosti: raziskave in inovacije ter visokošolsko izobraževanje so ključna gonila inovacij ter ustvarjanja, razširjanja in uporabe znanja. Ukrepi naj:
- razvijajo, podpirajo in izkoriščajo sinergije med ERA in evropskim visokošolskim prostorom, zlasti prek visokošolskih ustanov in raziskovalne infrastrukture, vključno z e-infrastrukturo, s čimer se vzajemno krepijo odprta znanost in politike odprtega izobraževanja, pa tudi prek skupnosti znanja in inovacij EIT;
 - zagotavljajo smernice in podporo zadevnim deležnikom pri oblikovanju visokošolskega sistema, v katerem bo več sodelovanja, vključevanja, odličnosti in digitalizacije, med drugim z usklajeno podporo – na ravni Unije in nacionalni ravni – nadaljnjemu razvoju pobude „Evropske univerze“ kot katalizatorja za sodobne, vključujoče in v prihodnost usmerjene visokošolske ustanove v Uniji;
 - razvijajo in izvajajo pobude, ki raziskovalcem zagotavljajo vse znanje in spretnosti, ki jih zahteva trg dela, ter omogočajo strokovno izpopolnjevanje in prekvalifikacijo s ciljno usmerjenim usposabljanjem;
- (j) Sinergije s sektorskimi politikami in industrijsko politiko, da se spodbudijo inovacijski ekosistemi: raziskave in inovacije ter prožna industrija so ključni za spodbujanje konkurenčnosti in doseganje strateške avtonomije ob hkratnem ohranjanju odprtega gospodarstva. Ukrepi naj:
- razvijajo, podpirajo in izkoriščajo sinergije med ERA, medsektorskimi politikami in posodobljeno industrijsko strategijo ⁽¹⁾;
 - spodbujajo usklajevanje politik in programov na področju raziskav in inovacij, da bi podprli razvoj prodornih in postopnih inovacij po vsej Uniji, zlasti z raziskovalnimi, pa tudi tehnološkimi infrastrukturami, pa tudi visokošolskimi ustanovami, Evropskim svetom za inovacije, partnerstvi v okviru programa Obzorje Evropa, vključno s skupnostmi znanja in inovacij EIT, industrijskimi zaveznitvi, pomembnimi projekti skupnega evropskega interesa, skupnimi pobudami grozdov, tematskimi platformami za pametno specializacijo in skupnimi industrijsko-tehnološkimi časovnimi načrti (od osnovnih raziskav do uvajanja) na ključnih strateških področjih, zlasti tistih, povezanih z industrijskimi ekosistemi, opredeljenimi v prenovljeni evropski industrijski politiki;
 - se razvijajo skupaj z državami članicami, industrijo (vključno z malimi in srednjimi podjetji) in drugimi deležniki na področju raziskav in inovacij; ter
 - določajo specifična prednostna področja (ali prednostne vrednostne verige), da bi se lažje usklajevale javne in zasebne naložbe;
- (k) Aktivno vključevanje državljanov in družbe v raziskave in inovacije v vseh njihovih razsežnostih: prispevanje stališč in pogledov državljanov in možnost, da se iz tega potegnejo koristi in spodbuja sodelovanje državljanov, bosta povečala ozaveščenost o koristih in učinku raziskav in inovacij v vsakdanjem življenju ljudi ter zagotovila večjo raznolikost pristopov k oblikovanju in izvajanju politike na področju raziskav in inovacij, raziskave in inovacije pa bodo s spodbujanjem sprejemanja in cenovne dostopnosti novih rešitev postale pomembnejše za družbo;

Izboljšanje dostopa do raziskovalne in inovacijske odličnosti po vsej Uniji ter izboljšanje medsebojnih povezav med inovacijskimi ekosistemi po vsej Uniji

- (l) Več naložb in reform v državah in regijah, ki so manj uspešne na področju raziskav in inovacij: učinkovita mobilizacija sredstev Unije in nacionalnega financiranja za naložbe v raziskave in inovacije, v kombinaciji s podporo in pomočjo za izvedbo potrebnih reform na področju raziskav in inovacij;
- (m) Sinergije med programi financiranja Unije ter nacionalnimi in regionalnimi programi financiranja: sinergije med programi financiranja Unije ter nacionalnimi in regionalnimi shemami financiranja raziskav in inovacij naj temeljijo na vrednotah in načelih iz tega priporočila in naj se spodbujajo, operacionalizirajo in okrepijo na podlagi uveljavljenih smernic za njihovo izvajanje, zlasti med programom Obzorje Evropa, kohezijsko politiko ter Mehanizmom za okrevanje in odpornost;

⁽¹⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij „Posodobitev nove industrijske strategije iz leta 2020: močnejši enotni trg za okrevanje Evrope“.

- (n) Okrepljene povezave za sodelovanje in na odličnosti temelječe povezovanje raziskovalnih organizacij iz držav in najbolj oddaljenih regij, ki so manj uspešne na področju raziskav in inovacij, v evropske znanstvene mreže in inovacijske ekosisteme, bolj uravnoteženo kroženje možganov v ERA, ustrezna znanja in spretnosti ter usposabljanje za izboljšanje dostopa do odličnosti;

Spodbujanje usklajenih naložb in reform na področju raziskav in inovacij

- (o) Podpora dajanju prednosti dolgoročnim naložbam in reformam politik na področju raziskav in inovacij ter njihovemu zagotavljanju: na vseh ravneh upravljanja (na ravni Unije, nacionalni in regionalni ravni), z boljšim medsektorskim usklajevanjem in sodelovanjem, vključno z regulativnimi peskovniki in klavzulami o eksperimentiranju; njihovo načrtovanje, izvajanje in ocenjevanje naj bodo med seboj tesno povezani, da se čim bolj povečajo sinergije in učinek;
- (p) Usklajevanje naložb na področju raziskav in inovacij: s podpiranjem opredeljevanja in izvajanja usklajenih naložb in reform, da se okrepi razsežnost ERA na vseh ravneh upravljanja v Uniji ter čim bolj poveča njihov učinek v korist sistemov Unije na področju znanosti in inovacij; ter s spodbujanjem interoperabilnosti sistemov na podlagi izkušenj, pridobljenih pri skupnem načrtovanju programov in evropskih raziskovalnih infrastrukturah.

III. Dajanje prednosti naložbam in reformam

3. Države članice naj dajejo prednost naložbam in reformam, s katerimi se obravnavajo prednostne naloge ERA in ki zagotavljajo potrebne razmere in podporo za večje zasebne naložbe na področju raziskav in inovacij na ravni Unije ter nacionalni in regionalni ravni, z določitvijo realnih, vendar ambicioznih prostovoljnih nacionalnih ciljev za naložbe in rezultate na področju raziskav in razvoja, ob upoštevanju nacionalnih okoliščin:
- (a) javni odhodki za raziskave in razvoj ter zasebne naložbe na področju raziskav in inovacij zahtevajo ustrezen okvir politike in regulativni okvir, da se čim bolj povečata njihova učinkovitost in uspešnost ter zagotovi gospodarski in družbeni učinek. Nasprotno pa reforma okvira politike na področju raziskav in inovacij ali izvajanje programa, ki naj bi prinesel preobrazbo, zahteva mobilizacijo ustreznih virov (npr. financiranje, človeški viri, znanja in spretnosti, raziskovalna delovna mesta), da bi se spodbudile spremembe ter izboljšali uspešnost in rezultati raziskovalnega in inovacijskega sistema;
- (b) naložbeni cilji na področju raziskav in razvoja ne spodbudijo le skupnega povečanja odhodkov za raziskave in razvoj, temveč tudi odražajo bolj kvalitativne cilje v smislu znanstvenih, tehnoloških, družbenih ali industrijskih usmeritev; to velja zlasti za javne odhodke za raziskave in razvoj, s katerimi se podpirajo prednostne naloge ERA, vključno z reformami nacionalnih in regionalnih raziskovalnih in inovacijskih sistemov, trajnostnim in konkurenčnim gospodarstvom ter dvojnim prehodom.
4. Države članice naj prispevajo k cilju na ravni Unije, da se 3 % BDP Unije nameni za raziskave in razvoj, tako da prostovoljno določijo nacionalne cilje za svoje skupne odhodke za raziskave in razvoj;
5. Države članice naj strategijo za doseganje svojih nacionalnih ciljev za skupne odhodke za raziskave in razvoj opredelijo tako, da prostovoljno določijo nacionalne podcilje, na primer za:
- (a) načrtovane javne odhodke na področju raziskav in razvoja, izražene v odstotkih BDP;
- (b) odstotek nacionalnih javnih odhodkov za raziskave in razvoj, ki je namenjen skupnim programom in pobudam, raziskovalnim infrastrukturam in evropskim partnerstvom;
- (c) predvideno povečanje skupnih odhodkov za raziskave in razvoj za tiste države članice, ki zaostajajo za povprečnimi odhodki Unije za raziskave in razvoj, izraženo v odstotkih BDP;
6. Države članice so seznanjene s predlogi Komisije, da naj se vključi nov cilj za javne odhodke v višini 1,25 % BDP Unije, ki naj bi ga države članice z usklajevanjem na ravni Unije dosegle do leta 2030, in dva nova prostovoljna cilja, v skladu s katerima naj bi se države članice zavezale, da bodo do leta 2030 5 % nacionalnih javnih sredstev za raziskave in razvoj namenile za skupne programe in evropska partnerstva ter da bodo tiste države članice, v katerih intenzivnost raziskav in razvoja ne dosega povprečja v Unije, za 50 % povečale naložbe v raziskave in razvoj.

IV. Usklajevanje in spremljanje politik

7. Komisija in države članice naj uvedejo izboljššan mehanizem usklajevanja, da bi zagotovile napredek pri uresničevanju prednostnih nalog ERA. To naj vključuje usklajevanje in podporo na ravni Unije, od faze strateškega načrtovanja in oblikovanja do faze izvajanja in spremljanja, z vrsto preprostejših in manj obremenjujočih orodij in procesov politike:
 - Program politike ERA, ki ga odobri Svet in v katerem so določeni ukrepi ERA, ki naj se usklajeno in prožno izvajajo skupaj in prostovoljno, ne da bi se povečalo upravno breme za države članice, v podporo načelom za raziskave in inovacije ter prednostnim nalogam ERA iz tega priporočila ter za obravnavanje izzivov, s katerimi se spoprijemajo raziskovalne in inovacijske skupnosti ter širša družba na ravni Unije in na nacionalni ravni. Program politike ERA naj bo jasen in izvedljiv ter zagotavlja resnično dodano vrednost na ravni EU in naj opredeljuje in opisuje vsak ukrep za njegovo izvajanje (na ravni Unije in/ali nacionalni ravni);
 - Prilagojen nacionalni proces ali instrument politike, ki ga vsaka država članica prostovoljno uporablja, na primer v obliki strategije, nacionalnega akcijskega načrta ali časovnega načrta za ERA, za opredelitev tekočih ali načrtovanih ukrepov na nacionalni ali regionalni ravni, ki bodo prispevali k izvajanju programa politike ERA in drugim prednostnim področjem za skupno ukrepanje;
 - Uporabnikom prijazno spletno platformo, namenjeno politiki ERA, za obveščanje o (i) izvajanju programa politike ERA na ravni Unije in na nacionalni ravni ter o (ii) drugih relevantnih naložbah, reformah in dejavnostih, ki podpirajo načela in prednostna področja ERA, določena v tem priporočilu. Spletna platforma za politiko ERA naj temelji na obstoječih virih in orodjih ter zmanjša upravno breme za države članice in Komisijo;
8. Države članice in Komisija naj izvajajo izboljššan mehanizem spremljanja, da se zagotovijo ustrezna podlaga za oblikovanje politik v ERA na podlagi dokazov ter dokazi in analize v okviru evropskega semestra. To naj vključuje naslednje:
 - pregled stanja ERA, s katerim se spremlja napredek pri doseganju ciljev ERA na ravni Unije, in podrobnejši prikaz napredka pri doseganju ciljev ERA na nacionalni ravni, na podlagi pestre kombinacije ustreznih kazalnikov vložkov, rezultatov in učinka ter kvalitativnih analiz, ki upoštevajo različne okoliščine držav članic in se nanašajo na prednostne naloge ERA. Pregled stanja ERA naj se redno posodablja. S pregledom stanja ERA naj se ocenita splošna konsolidacija in skupni napredek pri uresničevanju prednostnih nalog ERA, prikazani pa naj bodo le zbirni podatki na ravni Unije;
 - redni dialogi o politiki med državami članicami in Komisijo – tako dvostranski kot večstranski –, da se dejavno ocenjuje in usmerja izvajanje programa politike ERA, zlasti z izmenjavo dobrih praks in dejavnostmi vzajemnega učenja, potekajo tudi na forumu ERA, brez poseganja v druge dialoge o politiki v Odboru za evropski raziskovalni prostor in inovacije. Komisija bo zagotovila nadaljnjo podporo prek Instrumenta za podporo politikam v okviru programa Obzorje in prek Instrumenta za tehnično podporo.
9. Države članice in Komisija naj si prek spletne platforme za politiko ERA izmenjujejo informacije o svojih tekočih in načrtovanih politikah in programih, ki prispevajo k izvajanju programa politike ERA ter širše k načelom in prednostnim nalogam, določenim v tem priporočilu.
10. Komisija naj vsakih 18 mesecev pregleda izvajanje programa politike ERA in izda poročilo o stanju njegovega izvajanja, ki ga obravnava Svet, da bi usmerjala sedanji program politike ERA in pripravila njegove poznejše različice, ki jih bo obravnaval in odobril Svet. Komisija naj vsako leto vsaki državi članici predloži poročilo o napredku, s čimer podpre redni politični dialog med državami članicami in Komisijo.

V. Pregled

11. Najmanj vsakih šest let po sprejetju tega priporočila naj Svet ponovno oceni prednostna področja za skupne ukrepe, določena v priporočilu 2.

V Bruslju, 26. novembra 2021

Za Svet
predsednica
S. KUSTEC
